

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ**

**для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»**

Запоріжжя

2024

Схвалено науково-методичною радою економічного факультету (протокол № від р.)

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку Запорізького національного університету (протокол № від .10.2024 р.)

Методичні рекомендації до написання курсової роботи з фаху для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит» / Укладачі: С. О. Кушнір, Т. І. Батракова. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 70 с.

Методичні рекомендації підготовлені для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» та містять основні вимоги і рекомендації до змісту і структури курсової роботи з фаху, методичні вказівки й рекомендації щодо процесу підготовки, виконання, оформлення та захисту курсової роботи з фаху, а також додатки.

Для студентів, викладачів, наукових керівників курсових робіт з фаху.

Рецензент:

Н. Г. Сейсебаєва, к.е.н., доцентка кафедри обліку та оподаткування

Відповідальний за випуск

А. В. Череп, д.е.н., професорка, завідувачка кафедри фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ЗАВДАННЯ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ.....	8
2 ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ	11
2.1. Вибір теми курсової роботи з фаху	11
2.2. Складання плану курсової роботи з фаху.....	13
2.3. Підбір літератури та її аналіз	13
2.4. Збір практичних даних.....	14
2.5. Виконання курсової роботи з фаху	15
2.6. Керівництво курсовою роботою з фаху.....	15
2.7. Захист курсової роботи з фаху.....	16
2.8. Академічна доброчесність.....	18
2.9. Критерії оцінювання курсової роботи з фаху	20
3 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ.....	23
3.1. Загальні вимоги	23
3.2. Вимоги до розділів курсової роботи з фаху	25
4 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ ..	42
ДОДАТКИ.....	59

ВСТУП

Бакалавр – це освітній ступінь, що здобувається на першому рівні вищої освіти та присуджується вищим навчальним закладом у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС.

Важливим етапом навчання студентів у вищому навчальному закладі та необхідною умовою присвоєння їм освітнього ступеня «Бакалавр» спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок є виконання та захист курсової роботи з фаху.

Курсова робота з фаху є узагальненням попередніх досягнень студента в процесі його навчання в університеті, результатом його самостійної роботи та має статус інтелектуального продукту на правах рукопису. Це творча робота, під час якої студенту необхідно продемонструвати вміння користуватись науковою літературою, вирішувати складні фінансово-економічні проблеми, використовувати економіко-математичні методи, володіти комп'ютерними інформаційними системами та технологіями, тобто фундаментальними вміннями і знаннями, яких достатньо для виконання завдань та обов'язків визначеного рівня професійної діяльності.

Курсова робота з фаху є підсумком того, як студент опанував комплекс навчальних дисциплін. У плані професійної підготовки курсова робота з фаху повинна продемонструвати вміння здійснювати дослідження та приймати обґрунтовані фінансові рішення в конкретних умовах роботи підприємства, установи чи організації.

Мета виконання курсової роботи з фаху – систематизація, закріплення та розширення теоретичних і практичних знань у галузі фінансів, банківської справи та страхування, виявлення уміння застосовувати набуті знання при вирішенні конкретних економічних і виробничих задач, розвиток навичок ведення самостійної роботи і застосування методик дослідження при вирішенні

проблем і питань, що розробляються у курсовій роботі, виявлення ступеня підготовленості студента до самостійної роботи в різних сферах економіки України в сучасних умовах.

Успішне виконання курсової роботи з фаху є свідченням сформованості в студента інтелектуальних якостей, що визначають його розвиток як особистості та є достатнім для присвоєння йому кваліфікації бакалавра, як певного освітнього ступеня.

Методичні рекомендації надають допомогу студенту в ході виконання курсової роботи з фаху, формулюють єдині вимоги до вибору теми, послідовності етапів виконання, змісту окремих розділів, оформлення роботи, визначають порядок захисту та критерії оцінювання.

Під час написання курсової роботи з фаху студент має навчитися:

- ✓ складати план дослідження;
- ✓ формулювати мету і завдання дослідження;
- ✓ визначати об'єкт і предмет дослідження;
- ✓ вести бібліографічний пошук із застосуванням сучасних інформаційних технологій;

✓ використовувати сучасні методи наукового дослідження, модифікувати наявні та розробляти нові методи виходячи із завдань конкретного дослідження;

✓ аналізувати, синтезувати, систематизувати, класифікувати, обґрунтовувати, узагальнювати отримані дані;

✓ оформляти результати наукових досліджень відповідно до сучасних вимог, у вигляді доповідей, виступів, статей.

У результаті написання курсової роботи з фаху у студента повинні бути сформовані такі компетенції:

- ✓ Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, інтерпретувати та використовувати фінансову та пов'язану з нею інформацію.

✓ Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

✓ Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.

✓ Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

✓ Розуміння специфіки функціонування фінансових установ.

✓ Навички використання методичних підходів до оцінювання фінансового стану підприємств, організацій, установ.

✓ Здатність виявляти причинно-наслідкові зв'язки між факторами, які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання та між показниками, які використовуються для його оцінки.

✓ Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

✓ Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

✓ Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

✓ Уміння використовувати методичні підходи до оцінювання фінансового стану підприємств, організацій установ.

✓ Вміння виявляти причинно-наслідкові зв'язки між факторами, які впливають на фінансовий стан суб'єктів господарювання та між показниками, які використовуються для його оцінки.

Курсова робота з фаху, яка не відповідає вимогам щодо змісту і оформлення до захисту не приймається. Основна мета цих рекомендацій полягає в методичній допомозі при підготовці курсових робіт з фаху, формуванні та чіткому розумінні вимог до їх виконання, написання та оформлення, що сприяє підготовці висококваліфікованих фахівців.

1 ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ТА ЗАВДАННЯ ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ

Курсова робота з фаху є результатом особистої самостійної роботи студента, яка має внутрішню єдність і логіку викладу матеріалу і може виступати свідченням здобутого студентами рівня професійної компетентності.

У курсовій роботі з фаху мають бути присутні елементи власних наукових оцінок і результатів, одержаних відповідно до самостійно здійсненого аналізу й синтезу основних положень наукових і професійно-виробничих документів в певній фінансовій установі чи її структурному підрозділі. Кваліфікований спеціаліст має поєднувати ерудицію та творчі навички у проведенні наукової й експериментальної роботи, має критично осмислювати наукову інформацію, оцінювати її переваги і недоліки, «нестандартно» мислити, знаходити власні вирішення визначеної проблеми.

Основні вимоги до курсової роботи з фаху:

- бути спрямованими на розв'язання науково-методичних, організаційних чи практичних проблем з обраної теми дослідження;
- базуватися на використанні методів наукового пізнання;
- мати чіткі пропозиції щодо можливостей вдосконалення досліджуваного напрямку фінансової роботи;
- показати вміння студента кваліфіковано орієнтуватись у теоретичних і практичних розділах основних навчальних дисциплін, пов'язаних із обраною професією та використовувати їх при самостійному вирішенні конкретних дослідницьких завдань;
- визначення ступеня підготовленості студентів до практичної діяльності в умовах сучасної економіки.

У процесі виконання курсової роботи з фаху студенти повинні вирішити такі завдання:

- з урахуванням рекомендованої кафедрою тематики робіт, відповідної бази практики, актуальних проблем, що постають перед фахівцями-

фінансистами, вибрати тему курсової роботи та обґрунтувати її актуальність, визначити об'єкт і предмет дослідження;

- опрацювати та узагальнити законодавчу базу України, нормативно-правові та інструктивні матеріали, літературні та інші джерела з теми, що досліджується;

- зібрати практичні матеріали з обраної теми дослідження в умовах конкретної фінансової установи (організації), підприємства та ін.;

- визначити зовнішні прояви проблеми, деталізувати ієрархію взаємно підпорядкованих проблем;

- вивчити (або поглибити) та узагальнити теоретико-методологічні засади з обраного напрямку дослідження;

- узагальнити методи дослідження економічних процесів на основі аналізу вітчизняного та зарубіжного наукового досвіду;

- провести всебічну діагностику ситуації із застосуванням сучасного інструментарію фінансового аналізу;

- запропонувати оптимізаційні заходи щодо удосконалення методичного забезпечення за темою дослідження;

- сформулювати висновки та розробити конкретні пропозиції при вирішенні виявлених проблемних питань, і прогнозувати можливі наслідки впровадження пропозицій;

- оформити проведені теоретичні та практичні розробки у вигляді курсової роботи з фаху, яка включає результати всіх розрахунків, ілюстративний матеріал та обґрунтування запропонованих заходів;

- захистити курсову роботу з фаху на відкритому засіданні екзаменаційної комісії.

У процесі написання курсової роботи з фаху студент повинен проявити високий рівень загальноосвітньої та спеціальної підготовки в області теорії та практики фінансів, банківської справи та страхування, здатність застосовувати теоретичні знання для успішного вирішення питань, висунутих практикою,

вміння проводити наукові та практичні дослідження, підбираючи та обробляючи відповідний статистичний та практичний матеріал.

Курсова робота з фаху повинна бути написана із застосуванням наукового стилю викладення матеріалу. Проведені дослідження мають бути обґрунтованими, а отримані результати дослідження – практично значимими і спрямованими на розвиток фінансової системи в Україні.

Відповідальність за коректність та достовірність поданої в роботі інформації, правильність розрахунків, якість оформлення та обґрунтованість отриманих висновків несе студент – виконавець курсової роботи з фаху.

2 ОСНОВНІ ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ

2.1. Вибір теми курсової роботи з фаху

Тематика курсових робіт з фаху обумовлена специфікою кафедри та повинна відповідати вимогам кваліфікаційної характеристики спеціальності, а також задовольняти такі основні положення:

- бути актуальною;
- відповідати сучасному стану економіки та фінансів;
- відображати перспективи розвитку фінансових відносин із урахуванням останніх наукових досягнень;
- бути спрямованою на рішення задач, що поставлені перед фінансовими підрозділами підприємств, установ та організацій, на базі яких виконуються кваліфікаційні роботи;
- спонукати студентів до необхідності вивчення законодавчо-нормативної бази та спеціальної літератури;
- стимулювати студентів до творчого пошуку нових рішень щодо поліпшення фінансової діяльності підприємств, установ та організацій відповідно до обраної теми;
- передбачати вибір оптимального рішення поставленого завдання на основі застосування ефективних математичних методів і сучасних засобів комп'ютерної техніки.

Вибір теми курсової роботи з фаху визначається проблемами, які відповідають тематиці наукових досліджень кафедри.

Правильний, добре продуманий вибір теми та аспектів її висвітлення є однією з головних умов успішного написання курсової роботи з фаху. Обрана для дослідження тема має відображати наукові інтереси студента.

З огляду на те, що у навчальному дослідженні, зазвичай, неможливе комплексне вирішення наукових і практичних проблем, їх потрібно конкретизувати, тобто вибрати окремі аспекти, характеристики та особливості

розвитку об'єкта, які становитимуть предмет дослідження. Конкретизація теми дослідження відбувається у процесі визначення окремих взаємопов'язаних завдань, розв'язання яких призведе до досягнення мети дослідження.

Ознайомлення з темою та усвідомлення конкретних підходів до її висвітлення відбувається в процесі пошуку, відбору та вивчення фахової літератури й передбачає визначення її актуальності, об'єкта та предмета, мети, основних завдань дослідження, наукових методів, які будуть використовуватись, а також можливостей упровадження в практику результатів дослідження.

Назва курсової роботи з фаху повинна бути конкретною, за сутністю відображати вирішення наукової задачі, вказувати на мету дослідження та повністю відповідати галузі знань: 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» (освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»).

При виборі теми необхідно ознайомитися з основними джерелами, в першу чергу, новітніми, а також з суміжних галузей. Крім того, на основі вивчення питань виявляються необхідні для дослідження проблеми, а також складається програма дослідження.

Тематику досліджень пропонує кафедра. Разом з тим, студент має право на самостійний вибір теми і після її обговорення з науковим керівником, назва теми курсової роботи з фаху затверджується на засіданні кафедри. Ініціативна тематика повинна супроводжуватися мотивацією доцільності виконання та оцінкою перспектив інформаційного забезпечення курсової роботи. Зміна студентом теми курсової роботи з фаху без погодження з викладачем, який є його науковим керівником, неприпустима.

З кожним студентом після вибору теми курсової роботи науковим керівником проводиться установча консультація з обговоренням завдань щодо роботи. У процесі подальшої роботи студент консультується з науковим керівником щодо конкретизації програми дослідження, структури та змісту

своєї курсової роботи. Консультації студента з науковим керівником мають на меті обговорення структури курсової роботи (назви розділів). Календарний графік роботи визначає ритмічність консультативної допомоги студенту (не рідше двох разів на місяць) та контроль за ходом підготовки курсової роботи в строк.

2.2. Складання плану курсової роботи з фаху

План курсової роботи повинен розкривати зміст обраної теми та відповідати поставленим у роботі меті та завданням. Розробляється після затвердження теми курсової роботи студентом самостійно й узгоджується з науковим керівником.

2.3. Підбір літератури та її аналіз

Відповідно до обраної теми студент здійснює пошук, систематизацію та ретроспективний аналіз джерел науково-методичної інформації: монографій, авторефератів дисертацій, підручників і посібників, публікацій у періодичних професійних виданнях, реферативних журналах, інформації з мережі Інтернет. Для написання курсової роботи з фаху необхідно використовувати: законодавчі та нормативні акти в галузі регулювання фінансових відносин, вітчизняну та зарубіжну літературу, статистичні звіти, матеріали практики.

Для підбору джерел інформації доцільно використовувати:

- 1) законодавчо-нормативні акти з офіційного сайту Верховної Ради України (<https://zakon.rada.gov.ua/>);
- 2) офіційні дані з сайту Національного банку України (<https://bank.gov.ua/>);
- 3) офіційні дані з сайту Міністерств та відомств України;
- 4) статистичні довідники Державної служби статистики України;
- 5) наукові публікації, що індексуються у міжнародних наукометричних базах (наприклад, Scopus);

- б) наукові публікації у фахових економічних виданнях;
- 7) електронні публікації.

Глибина ретроспективного аналізу фахових науково-методичних джерел визначається потребами дослідження: для рівня підготовки «Бакалавр» – не менше як 30 джерел.

Студент повинен самостійно підбирати літературу за темою курсової роботи. При її підборі необхідно звертатися не лише до електронних джерел, а і в бібліотеку університету, до предметних каталогів і бібліографічних довідників, а також у районні та обласні бібліотеки. Рекомендується підбирати літературу не тільки суто за темою курсової роботи, але і за близькими темами до обраної. При цьому треба опрацьовувати літературу, яка висвітлює як теорію, так і практику за напрямами досліджуваної теми. Перевагу слід надавати виданням і статтям, які опубліковані за попередні 2-3 роки.

Підготовка курсової роботи з фаху передбачає узагальнення господарського законодавства з питань теми, що розробляється: законів України, указів Президента, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів, нормативних документів установ державної влади.

Особливу увагу слід звернути на інформацію, опубліковану в періодичній пресі, де подається інформація про результати останніх наукових досліджень і впровадження їх у практику. Може бути рекомендовано використання матеріалів науково-практичних конференцій та семінарів, які найбільш точно відображають актуальні проблеми та шляхи вирішення завдань, які постають перед фінансовою наукою та практикою в Україні й за кордоном.

2.4. Збір практичних даних

Збір практичних матеріалів для курсової роботи з фаху здійснюється за місцем проходження виробничої практики. Джерелами фактичної інформації є звітні дані бази практики; планові та фактичні показники фінансово-господарської діяльності підприємства (організації, установи) за останні 3 роки, документація статистичної, бухгалтерської та поточної звітності, дані

фінансового та податкового обліку, спеціальних спостережень та експериментів з окремих питань курсової роботи; опитувань фахівців підприємства, аналітична та оперативна інформація. Аналіз та узагальнення зібраного матеріалу проводиться відповідно до вимог діючих методик і розроблених програм.

2.5. Виконання курсової роботи з фаху

Підготовка курсової роботи з фаху є формою самостійної роботи студента. У той же час студенту надається можливість відвідувати консультації наукового керівника, в ході яких обговорюються усі проблеми й питання, що виникають під час написання курсової роботи з фаху.

Відповідно до затверджених у завданні термінів виконання курсової роботи студент надає на перевірку науковому керівникові завершені розділи курсової роботи. Остаточний варіант курсової роботи оформлюється з урахуванням усіх зауважень наукового керівника.

2.6. Керівництво курсовою роботою з фаху

На період підготовки курсової роботи з фаху, кафедра призначає студенту наукового керівника. Призначення наукового керівника здійснюється з урахуванням наукових інтересів студента або за принципом спадковості виконання курсових і науково-дослідних робіт з обраної тематики.

До основних функцій наукового керівника належать:

- 1) практична допомога студенту при виборі теми курсової роботи та її деталізації;
- 2) видача завдання на її виконання;
- 3) рекомендації щодо вибору джерел науково-методичної та спеціальної інформації;
- 4) кваліфікована консультація щодо залучення й попередньої обробки вихідних даних у період практики;

5) науково-методичні консультації щодо розкриття змісту роботи;
6) систематичний контроль над ходом виконання окремих етапів затвердженого календарного плану;

7) поради щодо оформлення та презентації роботи;

8) оцінка якості її виконання за встановленими вимогами.

Студенту слід періодично інформувати наукового керівника про хід підготовки курсової роботи з фаху, консультиватися з проблемних питань, що виникли, обов'язково доводити до відома керівника про можливі відхилення від затвердженого графіка виконання роботи.

На першому етапі підготовки курсової роботи науковий керівник радить, як приступити до розгляду теми, корегує план роботи й дає рекомендації щодо вибору науково-методичної літератури.

У ході виконання роботи науковий керівник виступає як опонент, вказує на недоліки аргументації, структури та стилю викладення матеріалу, радить, як їх краще усунути. Студенту варто мати на увазі, що науковий керівник не є ні співавтором, ні редактором кваліфікаційної роботи, і тому не повинен виправляти всі наявні в курсовій роботі теоретичні, методичні, стилістичні та інші помилки.

Студент повинен творчо сприймати рекомендації та зауваження наукового керівника. На свій розсуд він може або врахувати їх, або відхилити тому, що відповідальність за теоретичну та методично завершену розробку та висвітлення теми, якість оформлення курсової роботи повністю лежать на ньому, а не науковому керівникові.

2.7. Захист курсової роботи з фаху

До захисту допускаються студенти, що виконали всі вимоги індивідуального плану та навчальної програми.

Захист курсової роботи з фаху проводиться перед комісією з трьох викладачів кафедри. На захисті дозволяється присутність всіх бажаючих. Для

більш повного і наочного представлення курсової роботи з фаху рекомендується доповідь супроводжувати презентацією. У презентації, виконаної в програмі «MS Power Point» або в будь-якій іншій, серед тих, які дозволяють зробити таку презентацію, варто відобразити постановку задачі й актуальність теми, хід досліджень, результати, рекомендації і висновки. Рекомендується 10-15 слайдів.

Класичні помилки презентації:

- забагато слайдів;
- забагато матеріалу на слайді;
- дуже швидко йдуть слайди;
- малий шрифт;
- тло слайду (шаблон) зливається з текстом або надмірно яскраве, відволікає увагу;

- надмірне «декорування»;
- невиправдане використання ефектів анімації;
- студент виступає, читає текст зі слайду;
- той, хто виступає, говорить до екрана.

Тривалість захисту курсової роботи одним студентом не повинна перевищувати 20 хвилин. Для доповіді студенту надається до 5 хвилин. У ній мають бути висвітлені такі питання:

- обґрунтування актуальності теми дослідження;
- мета, завдання, об'єкт, предмет;
- методи дослідження;
- результати дослідження;
- основні висновки та рекомендації щодо впровадження результатів дослідження.

Упродовж доповіді студент має посилатися на ілюстраційну частину своєї роботи для більш повного розкриття обсягу проведеного дослідження та представлення отриманих результатів.

Успішний виступ на захисті передбачає дотримання певних правил, зокрема:

- упевненість і вільне володіння текстом;
- логічність, зрозумілість і доступність сприймання;
- помірна завантаженість виступу цифрами і фактами;
- конкретність і лаконічність відповідей на запитання та зауваження;
- дотримання регламенту.

Після доповіді члени комісії та присутні при захисті, ставлять запитання, на які студент повинен дати стислі, чіткі та кваліфіковані відповіді.

Захист курсової роботи з фаху оцінюється на основі теоретико-практичного рівня виконаної роботи, доповіді студента, його відповідей на запитання. Оцінка курсової роботи в формі диференційного заліку виставляється керівником в залікову відомість та залікову книжку студента.

Захищені курсові роботи разом із ілюстраційним матеріалом передаються на випускаючу кафедру фінансів, банківської справи та страхування.

2.8. Академічна доброчесність

Академічна доброчесність — це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. (<http://aphd.ua/shcho-take-akademichna-dobrochesnist/>).

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

1) самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);

2) посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;

3) дотримання норм законодавства про авторське право;

4) надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Порушенням академічної доброчесності вважається:

1) академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості), та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства; формою академічного плагіату є самоплагіат, що полягає у відтворенні без посилання на джерело інформації власних раніше опублікованих текстів;

2) фабрикація – фальсифікація результатів досліджень, посилянь, або будь-яких інших даних, що стосуються освітнього процесу;

3) обман – надання завідомо неправдивої інформації стосовно власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу;

4) списування – використання без відповідного дозволу зовнішніх джерел інформації під час оцінювання результатів навчання;

5) хабарництво – надання учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання коштів, майна чи послуг матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної вигоди в освітньому процесі.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

1) повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);

2) повторне проходження навчального курсу;

3) відрахування із закладу освіти (крім осіб, що здобувають загальну середню освіту).

2.9. Критерії оцінювання курсової роботи з фаху

Підсумкову, диференційовану за стобальною шкалою оцінку курсової роботи визначає комісія відповідно до критеріїв оцінювання знань прийнятих в університеті (табл. 1). Її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

Таблиця 1 – Критерії оцінювання знань

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		екзамен	залік
A	90-100 (відмінно)	5 (відмінно)	зараховано
B	85-89 (дуже добре)	4 (добре)	зараховано
C	75-84 (добре)	4 (добре)	зараховано
D	70-74 (задовільно)	3 (задовільно)	зараховано
E	60-69 (достатньо)	3 (задовільно)	зараховано
FX	35-59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	не зараховано
F	1-34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)	2 (незадовільно)	не зараховано

У процесі визначення оцінки враховується ряд важливих показників якості курсової роботи з фаху:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдань дослідження;
- структура й логіка побудови змісту роботи;
- якість і глибина теоретичного, методологічного та практичного аналізу проблеми;
- наявність критичного огляду літературних джерел та наукової полеміки;
- актуальність і обґрунтованість заходів, що пропонуються;
- дотримання вимог до оформлення роботи;
- наявність та інформаційна змістовність ілюстративних матеріалів для захисту роботи;
- адекватність економіко-математичних моделей та методів, що використовуються для вирішення завдань, поставлених у роботі;

- змістовність повідомлення про основні результати дослідження;
- правильність та чіткість відповідей на запитання.

Основні умови одержання оцінки:

Відмінно (90-100 балів). Курсова робота з фаху є бездоганною в усіх відношеннях:

- містить елементи самостійного наукового дослідження;
- розрахунки виконані правильно і має практичне значення;
- доповідь логічна і стисла, проголошена вільно й зі знанням справи;
- відповіді на запитання членів комісії правильні.

Добре (76-89 балів). Тема курсової роботи з фаху розкрита, але мають місце окремі недоліки непринципового характеру:

- в теоретичній частині поверхово проаналізовані літературні джерела;
- є окремі помилки в розрахунках;
- недостатньо використані інформаційні матеріали організації;
- доповідь логічна, проголошена вільно;
- відповіді на запитання членів комісії в основному правильні;
- курсова робота оформлена в межах вимог.

Задовільно (60-74 балів). Тема курсової роботи з фаху в основному розкрита, але мають місце недоліки змістовного характеру:

- нечітко сформульована мета роботи;
- теоретичний розділ не має критичного аналізу підходів до вирішення проблем, що охоплює тема, носить описовий характер;
- в аналітичній частині є надмірна частина елементів описовості;
- добір інформаційних матеріалів (таблиці, графіки, схеми) не завжди обґрунтований;
- заходи та пропозиції, що містяться в третьому розділі, обґрунтовані непереконливо;
- доповідь прочитана за текстом;
- не всі відповіді на запитання членів комісії правильні або повні;

– є зауваження щодо оформлення курсової роботи з фаху.

Незадовільно (1-59 балів). Тема курсової роботи з фаху розкрита поверхово. Крім того, мають місце недоліки в оформленні курсової роботи з фаху. Ілюстрації до захисту відсутні. Доповідь прочитана за готовим текстом. Відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.

Курсова робота з фаху до захисту не допускається, якщо вона:

– представлена науковому керівникові на перевірку чи на будь-який подальший етап проходження з порушенням термінів встановлених графіком навчального процесу;

– виконана не самостійно;

– структура не відповідає вимогам;

– зміст курсової роботи не розкриває її тему;

– недбало оформлена.

3 СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ

3.1. Загальні вимоги

При підготовці курсової роботи з фаху студент повинен дотримуватися певних вимог:

- робота виконується державною мовою України;
- робота готується кожним студентом індивідуально;
- робота має бути науково-дослідною працею, що сприятиме вирішенню конкретних економічних, фінансових, управлінських проблем або комплексу проблем із глибоким розумінням наряду дослідження; робота має містити відомості про практичне застосування одержаних результатів дослідження;
- робота повинна розкрити вміння студента стисло, логічно та аргументовано викладати матеріал;
- текст повинен бути без граматичних і стилістичних помилок, а оформлення – відповідати вимогам, що ставляться до робіт, поданих до друку;
- при написанні роботи студент повинен обов'язково давати посилання на автора та джерело, звідки запозичені матеріали або окремі результати.

Курсова робота з фаху має розкрити вміння студента викладати матеріал стисло, логічно й аргументовано.

Наукове дослідження необхідно здійснювати за такою логічною схемою:

- 1) характеристика актуальності обраної теми;
- 2) визначення мети та конкретних завдань дослідження;
- 3) визначення об'єкта й предмета дослідження;
- 4) обґрунтування теоретичної та методичної бази;
- 5) виконання аналітичної частини роботи;
- 6) обґрунтування пропозицій, їх апробація й оцінка отриманих результатів.

Курсова робота з фаху повинна містити такі розділи:

1. Титульна сторінка містить: найменування вищого навчального закладу та випускаючої кафедри; тему роботи; дані про автора роботи; науковий

ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я, по батькові керівника та консультантів; місто, рік (Додаток Б).

3. Реферат, який повинен містити основні результати, отримані в ході дослідження. Оптимальний обсяг реферату – 800-900 знаків. Реферат подається українською мовою (Додаток В).

5. Зміст курсової роботи з фаху, який містить найменування та нумерацію початкових сторінок усіх розділів та підрозділів, висновків, переліку використаних джерел, додатків (Додаток Г).

6. Перелік умовних позначень (за необхідності).

7. Вступ.

8. Основна частина.

9. Висновки та пропозиції.

10. Список використаних джерел.

11. Додатки до курсової роботи.

Якщо курсова робота з фаху виконується на матеріалах господарюючих суб'єктів, то обов'язковими є:

1) Баланс (Звіт про фінансовий стан);

2) Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід).

Структура курсової роботи з фаху та обсяг окремих її розділів залежать від особливостей теми дослідження, але повинна формуватися з дотриманням таких умов:

- обсяг курсової роботи з фаху має складати 35-40 сторінок тексту, оформленого згідно з вимогами до написання курсових робіт;

- кількість сторінок в окремих розділах чітко не регламентується, але робота повинна бути збалансованою за кількістю сторінок у розділах та має відповідати вимогам достатньої інформативності та обґрунтованості рішень та висновків;

- громіздкі обґрунтування, фінансову звітність, табличний матеріал чи значні математичні розрахунки тощо доцільно виносити в додаток (чи додатки);

- висвітлення положень та рекомендацій повинні бути конкретними й не містити тільки констатації загальновідомих міркувань;

- висновки та основні рекомендації згідно з темою дослідження повинні ґрунтуватися на результатах дослідження, що проведено в роботі.

Аналітичний матеріал має знайти відображення у статистичних, розрахункових таблицях, графіках, діаграмах, які характеризують результат дослідження.

Зміст кожного з розділів залежить від теми курсової роботи з фаху та погодженого з науковим керівником плану. Проте існують загальні вимоги до виконання кожного розділу, які наведені у п.п. 3.2.

3.2. Вимоги до розділів курсової роботи з фаху

ЗМІСТ

Зміст розташовують безпосередньо після реферату на новій сторінці. Зміст може займати 1-1,5 сторінки та містить послідовний перелік структурних елементів курсової роботи, найменування розділів і підрозділів із вказівкою номерів сторінок, на яких вони наведені.

Він розробляється після затвердження теми курсової роботи студентом самостійно й узгоджується з науковим керівником.

Зміст має відображати суть проблеми, її складність та логіку дослідження та відповідати поставленим у роботі цілям і завданням. Назви розділів і підрозділів повинні бути стислими і зрозумілими, літературно грамотними, тісно пов'язаними з назвою роботи, але не повторювати її.

Розряди номерів сторінок розташовують точно один під одним. Закінчення найменування елементів змісту відокремлюють від номера сторінки крапками. Сторінки змісту не нумеруються.

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ (ЗА НЕОБХІДНІСТЮ)

Якщо в тексті курсової роботи зустрічаються умовні позначення, скорочення, символи, одиниці виміру, не передбачені чинними стандартами, а також спеціальні терміни, то їх перелік оформлюється окремим списком у вигляді таблиці або стовпчика, де ліворуч за абеткою позначаються умовні позначення, скорочення або терміни, а праворуч – їх розшифровка. Перелік умовних позначень розташовують безпосередньо після змісту, починаючи з нової сторінки. Якщо в тексті умовні позначення повторюються не більше трьох разів, то вони не наводяться в переліку скорочень і умовних позначень. У цьому разі їх розшифрування наводять один раз за першою появою цих елементів у тексті курсової роботи.

Перелік умовних позначень дають у такій послідовності:

- 1) скорочення, у тому числі абрєвіатурні;
- 2) умовні позначення;
- 3) одиниці виміру;
- 4) терміни.

Для умовних позначень встановлений такий порядок їх запису. Спочатку за абеткою наводяться умовні позначення українського алфавіту, потім – латинського й останніми – грецького.

ВСТУП

Вступ розкриває сутність і стан наукового завдання (проблеми), його актуальність, наукову та практичну цінність теми, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження.

У вступі подають загальну характеристику курсової роботи у рекомендованій послідовності.

Актуальність теми. Шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими підходами до існуючої проблеми (завдання) обґрунтовують актуальність та доцільність роботи для розвитку відповідного напрямку дослідження. При висвітленні стану досліджуваної проблеми (завдання) слід

назвати авторів, які зробили найбільш значний внесок в її розробку, основні закони і нормативні акти України та міжнародного права, на яких базується робота. Обґрунтування актуальності не повинно бути багатослівним.

Мета і завдання дослідження. Мету роботи і завдання, які необхідно вирішити для її досягнення, формулюють виходячи з необхідності систематизувати, узагальнити, поглибити розробку окремого питання і на цій основі зробити висновки та окреслити напрями вдосконалення функціонального механізму об'єкта дослідження. Не слід формулювати мету як «уточнення...», «вивчення...», тому, що ці слова вказують на спосіб досягнення мети, а не на саму мету. Завдання, які ставляться в роботі, повинні відображати шляхи досягнення обраної мети дослідження. Формулювання завдань можна подати, використовуючи слова типу:

«систематизувати...», «визначити...», «розробити...», «обґрунтувати...» тощо. Як правило, виходячи із завдань дослідження, будується структура роботи. Тому завдання дослідження відповідають змісту розділів і підрозділів курсової роботи.

Об'єкт дослідження – це процес (явище), що породжує проблемну ситуацію, і обраний(е) для вивчення. Не слід називати об'єктом дослідження конкретне підприємство, організацію, установу чи орган державної влади або його підрозділ, на прикладі якого виконується робота.

Предмет дослідження – конкретна проблема (завдання), що міститься в межах об'єкта дослідження і на яку спрямовується увага при підготовці курсової роботи з фаху.

Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне та окреме. Саме на предмет дослідження спрямована основна увага студента, оскільки він визначає тему курсової роботи з фаху.

Методи дослідження. Подають перелік методів дослідження, які використані для досягнення поставленої в роботі мети. Слід перелічити методи

дослідження, що застосовувалися, з посиланням на конкретні завдання, що виконувалися за допомогою цих методів.

Метод – це сукупність прийомів чи операцій практичного або теоретичного освоєння дійсності, підпорядкованих вирішенню конкретного завдання.

Спостереження – це систематичне, цілеспрямоване вивчення об'єкта.

Порівняння – це процес становлення подібності або відмінностей предметів та явищ дійсності, а також знаходження загального, притаманного двом або кільком об'єктам.

Вимірювання – це визначення числового значення певної величини за допомогою одиниці виміру.

Експеримент – це такий метод вивчення об'єкта, за яким дослідник активно та цілеспрямовано впливає на нього завдяки створенню штучних умов або використанню природних умов, необхідних для виявлення відповідної властивості.

Абстрагування – метод наукового пізнання, що полягає в мисленому виділенні суттєвих, найістотніших рис, відношень, сторін предмета.

Аналіз – метод пізнання, який дає змогу подіти предмети дослідження на складові частини (природні елементи об'єкта або його властивості та відношення).

Синтез - метод з'єднання окремих частин чи рис предмета в єдине ціле.

Індукція – це процес дослідного вивчення явищ, під час якого здійснюється перехід від окремих фактів до загальних положень, окремі факти неначе виводять до загального положення.

Дедукція – метод пізнання є використання загальних наукових положень при дослідженні конкретних явищ.

Інтуїція – метод пізнання, що є вираженням безпосередності у процесі пізнання на відміну від опосередкованого, дискурсивного характеру пізнання), вирішення проблеми на основі ірраціонального здогаду.

Моделювання – метод, який ґрунтується на використанні моделі як засобу дослідження явищ і процесів природи.

Узагальнення – це метод наукового пізнання, за допомогою якого фіксуються загальні ознаки та властивості певного класу об'єктів та здійснюється перехід від одиничного до особливого та загального, від менш загального до більш загального.

Аналогія – це метод, відповідно до якого на підставі подібності предметів за одними ознаками робиться висновок про їх подібність за іншими ознаками.

Екстраполяція – метод наукового дослідження, який полягає в розповсюдженні висновків, отриманих із спостережень над однією частиною об'єкта.

Формалізація – метод вивчення різноманітних об'єктів шляхом зображення їхньої структури у знаковій формі за допомогою штучних мов, наприклад мовою математики.

Аксиоматичний метод – метод побудови наукової теорії, за якого деякі твердження приймаються без доведень, а всі інші знання виводяться з них відповідно до певних логічних правил.

Історичний метод дає змогу дослідити виникнення, формування та розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності з метою виявлення внутрішніх та зовнішніх зв'язків, закономірностей та суперечностей.

Системний підхід полягає в комплексному дослідженні великих і складних об'єктів (систем), дослідженні їх як єдиного цілого з узгодженим функціонуванням усіх елементів і частин.

Систематизація – специфічний метод дослідження, пізнавальний процес упорядкування деякої множини розрізнених об'єктів і знання про них.

Метод класифікації – це сукупність правил створення системи класифікаційних угруповань та зв'язки між ними.

Типологія – метод наукового пізнання, в основі якого лежить розчленування систем об'єктів і їх групування за допомогою узагальненої, ідеалізованої моделі або типу.

Порівняння – метод наукового пізнання, за допомогою якого робиться висновок про подібність чи відмінність об'єктів пізнання.

Гіпотетико-дедуктивний метод – спосіб пізнавальної дійсності, що полягає у побудові гіпотетико-дедуктивної моделі для теорії, структура якої вивчається.

Економіко-статистичний метод – це метод, на якого покладено завдання вивчати масові явища та процеси і на основі висновків робити відповідні закономірності.

Балансовий метод – використовується для відображення на балансі матеріальних, трудових, ресурсів для кращого їх використання.

Монографічний метод – це метод, за допомогою котрого ми маємо змогу вивчити передовий досвід, виявити передові і прогресивні методи господарської діяльності підприємства, провести аналіз занепаду підприємства та обґрунтувати заходи щодо подальшого його розвитку.

Розрахунково-конструктивний метод – це метод, який використовується при прогнозуванні та планування виробництва.

Експериментальний метод – це метод, за допомогою котрого можна перевірити та дослідити на практиці правильність теоретичних положень, ступінь нових важелів економічного регулювання економіки підприємства.

Інформаційна база. Коротко наводиться перелік джерел інформації, що були використанні для написання роботи.

Практичне значення одержаних результатів. У курсовій роботі, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. У курсовій роботі, що має прикладне значення, – відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації щодо їх використання.

Структура та обсяг дослідження. Зазначається кількість сторінок курсової роботи, на якій розміщено усі структурні елементи роботи.

Наводиться кількість табличного та ілюстративного матеріалу, а також вказується кількість використаних джерел і додатків.

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Структура основної частини курсової роботи з фаху, обсяг її розділів і підрозділів залежать від теми роботи.

Основна частина містить основні теоретичні та методичні положення, проблемні, дискусійні та невирішені питання теми, науково обґрунтовані соціально-економічні, професійно-орієнтовані рішення та складається з **трьох розділів** та їх підрозділів:

- 1) теоретичного;
- 2) аналітичного;
- 3) оптимізаційного.

Кількість сторінок в окремих розділах строго не регламентується, однак їх зміст має відповідати вимогам достатньої інформативності й обґрунтованості висновків.

ПЕРШИЙ РОЗДІЛ

Першим розділом курсової роботи з фаху є теоретичний розділ. Мета розділу – набуття вмінь та навичок щодо формування інформаційної бази теоретико-методичного характеру та її узагальнення відповідно до обраного предмета дослідження й реалізації поставлених у роботі завдань.

Теоретичний розділ розробляється на засадах вивчення спеціалізованої літератури, нормативно-законодавчої бази та офіційної статистичної інформації. Огляд джерел інформації для теоретичного розділу курсової роботи включає такі їх види:

- законодавчі та нормативні акти України та міжнародного права;
- підручники та навчальні посібники; монографії та наукові статті в спеціальних періодичних друкованих виданнях;

- науково-публіцистичні матеріали в засобах масової інформації тощо.

У теоретичному розділі, який має складатися з пов'язаних між собою підрозділів, розглядаються такі базові поняття:

- категорії, характеристики, властивості, що відображають об'єкт та предмет дослідження;

- стратегічні та тактичні аспекти, пов'язані з проблемою, ступінь її вивченості;

- системи показників, фактори, алгоритми, формули розрахунків, методи і моделі.

У теоретичному розділі визначається науково-методична база, наводиться ґрунтовний термінологічний аналіз предметної області дослідження та глибокий ретроспективний огляд законодавчої, науково-економічної та інструктивно-методичної літератури, дається порівняльний аналіз межі доцільного використання тих або інших методів, обґрунтовується остаточний вибір методів вирішення проблемної ситуації. При підготовці цього розділу необхідно встановити, що зроблено з обраної тематики провідними науковцями.

У теоретичних дослідженнях доцільно узагальнити вітчизняний і закордонний досвід розробки теоретико-методичних засад відповідно до предметної області дослідження.

Курсова робота з фаху повинна відображати точку зору автора, а тому в ній завжди присутні елементи наукової дискусії і полеміки. З кожного проблемного питання важливо знайти подібність і розходження точок зору провідних вчених, дати їх порівняльний аналіз, виявити можливі протиріччя й неточності, щоб обґрунтувати власну позицію.

При вивченні літератури не варто повністю цитувати прочитаний текст. Слід відбирати тільки ті наукові факти, які становлять основу наукового знання, відображають об'єктивні властивості явищ і процесів. Наукові факти

характеризуються такими особливостями, як новизна, точність, об'єктивність і вірогідність.

Про вірогідність вихідної інформації може свідчити не тільки характер використаних джерел, але й науковий, професійний авторитет автора, його приналежність до тієї або іншої наукової школи. Літературні джерела слід підбирати і використовувати відповідно до змісту проблеми, що досліджується. Необхідно вдумливо і критично аналізувати, оцінювати науково-методичні публікації, щоб погодитися або, навпаки, не погодитися з науковими поглядами окремих авторів.

Використання науково-методичних джерел супроводжується обов'язковим посиланням на джерело й сторінку, звідки запозичені ті або інші відомості (наприклад: [12, с. 17]).

Робота не повинна носити абстрактного характеру. Міркування здобувача, узагальнення та висновки повинні будуватися на конкретному аналізі фактичного матеріалу. Водночас слід уникати простого та безсистемного нагромадження фактів без будь-якого достатнього їх осмислення та узагальнення. У процесі аналізу та узагальнень необхідно дотримуватись найсуворішої наукової достовірності. Не можна замовчувати або перекручувати факти задля надуманої ідеї, гіпотези. Той же принцип наукової добросовісності повинен бути покладений в основу оцінки праць попередніх авторів. Глибина аналізу думки становить головну підвалину будь-якого дослідження. Робота повинна всебічно розкривати сутність, суттєві риси та закономірності об'єкта дослідження.

У теоретичному розділі повинна бути обґрунтована інформаційно-статистична база дослідження, узагальнена система економіко-математичних моделей та методичних підходів щодо вирішення проблем (завдань) дослідження, які будуть розглядатися в наступних розділах.

Результатом теоретичного розділу має бути обґрунтування інструментів і методів розв'язання проблемної ситуації. При необхідності у кінці цього

розділу формулюються пропозиції щодо вдосконалення науково-методичної бази.

У кінці першого розділу подається короткий загальний висновок щодо теоретичних досліджень, обсягом на 1 сторінку, в якому обґрунтовуються основні проблемні аспекти теми дослідження. Висновок по змістовній частині розділу є обов'язковим. Орієнтовний обсяг першого розділу – 15 сторінок.

ДРУГИЙ РОЗДІЛ

Другим розділом курсової роботи з фаху є аналітичний розділ. Це центральна як за обсягом, так і за науково-прикладною значущістю частина курсової роботи. Мета розділу – набуття та закріплення вмінь та навичок, а також формування компетентностей щодо проведення аналітичної оцінки стану та тенденцій розвитку об'єкта дослідження за допомогою методів фінансового аналізу.

В аналітичному розділі студент повинен продемонструвати вміння самостійно проводити наукові дослідження, застосовувати сучасні економіко-статистичні методи та методи наукового пізнання.

Його зміст буде мати певні відмінності, залежно від інформаційно-аналітичної бази дослідження, що використовується студентом для розкриття конкретної теми курсової роботи. Оскільки, в якості інформаційної бази дослідження виступає суб'єкт підприємницької діяльності, то структура другого розділу буде мати такий вигляд:

1. Загальна характеристика та оцінка фінансового стану досліджуваного суб'єкту господарювання. Даний підрозділ повинен містити загальну характеристику досліджуваного суб'єкту (підприємства, звітність якого є інформаційною основою дослідження) та основні аналітичні розрахунки щодо загальної оцінки фінансового стану.

Характеристика господарюючих суб'єктів (підприємства, банку, організації, звітність якого є інформаційною основою дослідження) повинна

включати: повне найменування, призначення, організаційну структуру, склад основних підрозділів і виконавців, їх функції та ін. На базі статистичної, бухгалтерської та фінансової звітності суб'єкта діяльності необхідно надати його техніко-економічну та функціональну характеристику.

Також у даному розділі студент повинен здійснити оцінку техніко-економічних показників діяльності об'єкта дослідження за останні 3 роки, використовуючи узагальнені підходи до його виконання (наприклад, експрес-аналіз, аналіз фінансових результатів, аналіз основних коефіцієнтів оцінки фінансово-економічного стану тощо).

2. Технологія проведення фінансового аналізу згідно з темою курсової роботи. Даний параграф повинен містити опис технологічної складової об'єкта дослідження на основі системного аналізу, за допомогою чого визначається послідовність дій з встановлення структурних зв'язків між елементами досліджуваної системи. Це має бути реалізовано у вигляді деталізованого фінансового аналізу предметної області дослідження відповідно до теми курсової роботи. Для цього студент повинен схематично зобразити технологію проведення аналізу та вказати, що є вхідною базою для його виконання, з яких етапів складається сам процес аналізу, та які саме документи виступають вихідною інформацією в результаті його проведення.

Далі в даному параграфі студент повинен детально розкрити зміст виділених етапів процесу деталізованого аналізу, обґрунтувати та навести систему прийомів та методів фінансового аналізу, яку доцільно використовувати при проведенні аналізу за досліджуваною темою, показати існуючі методики, зробити їх порівняльний аналіз, дати пропозиції щодо ефективного використання тієї чи іншої методики при розв'язанні проблеми (завдань) дослідження.

3. Аналіз предметної області дослідження за темою курсової роботи. В даному розділі студент проводить аналітичні розрахунки та формує обґрунтовані висновки, реалізуючи наведену в другому параграфі даного

розділу технологію аналізу. Таким чином, студентом виконується ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми на матеріалах обраного об'єкту.

Обов'язковою умовою якісного виконання аналітичного розділу є побудова аналітичних таблиць та надання графічного матеріалу, що ілюструє отримані результати розрахунків. Розділ завершується оцінкою одержаних результатів та виявленням тенденцій і закономірностей розвитку об'єкта та предмета дослідження.

Необхідно чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації: що запозичене з літератури, що отримано з документів організації, а які дані здобуті шляхом власних спостережень, експериментів та розрахунків.

Висновки й узагальнення, сформульовані автором у другому розділі мають бути підтверджені конкретним практичним матеріалом (обсягом на 1 сторінку). Висновок за змістовною частиною розділу є обов'язковим.

Орієнтовний обсяг другого розділу – 15 сторінок.

Результати, отримані в аналітичному розділі, беруться за основу для розробки оптимізаційного (третього) розділу курсової роботи.

Необхідна аналітично-статистична документація для проведення аналізу фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання (підприємства, організації, установи, банку) в другому розділі дослідження:

1. Форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)».
2. Форма № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».
3. Форма № 3 «Звіт про рух грошових коштів» (за прямим методом).
4. Форма № 3н «Звіт про рух грошових коштів» (за непрямим методом).
5. Форма № 4 «Звіт про власний капітал».
6. Форма № 1-к «Консолідований баланс (Звіт про фінансовий стан)».
7. Форма № 2-к «Консолідований звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)».

8. Форма № 3-к «Консолідований звіт про рух грошових коштів» (за прямим методом).
9. Форма № 3-кн «Консолідований звіт про рух грошових коштів (за непрямим методом)».
10. Форма № 4-к «Консолідований звіт про власний капітал».
11. Форма № 5 «Примітки до річної фінансової звітності».
12. Форма № 6 «Додаток до приміток до річної фінансової звітності «Інформація за сегментами».
13. Форма № 1-м «Баланс» та Форма № 2-м «Звіт про фінансові результати».
14. Форма № 1-мс «Баланс» та Форма № 2-мс «Звіт про фінансові результати».
15. Інше.

ТРЕТІЙ РОЗДІЛ

Третім розділом курсової роботи з фаху є оптимізаційний розділ. Мета розділу – набуття вмінь та навичок щодо формування оптимізаційних заходів відповідно до отриманих результатів аналізу фінансово-економічних явищ та процесів.

У цьому розділі на базі теоретичних узагальнень і аналізу обґрунтовуються нові підходи до розв'язання проблемної ситуації, теоретичні, методичні та практичні пропозиції, а також організаційні й фінансово-економічні заходи щодо усунення виявлених недоліків, удосконалення фінансової роботи.

Завданнями третього розділу є розробка та обґрунтування конкретних пропозицій, застосування досвіду чи прикладів роботи успішних вітчизняних та іноземних суб'єктів господарювання щодо удосконалення предмета дослідження, його інформаційного, методичного та організаційного забезпечення, а також пристосування запропонованих рекомендацій до

практичної діяльності підприємства (організації, установи), що досліджується. Необхідно розробити механізм реалізації таких пропозицій, довести їх до рівня конкретних методик, рекомендацій.

Логіка викладення матеріалу в цій частині роботи повинна, безпосередньо, кореспондувати з теоретичним і аналітичним розділами. Так, у третьому розділі здійснюється розробка на базі основних теоретичних положень, методичних підходів, інструментарію, викладеного у першому розділі, а також з урахуванням проблемних елементів, які були виявлені за результатами аналізу, проведеного у другому розділі дослідження.

Усі пропозиції, що надаються у третьому розділі, мають бути певним чином обґрунтовані. При цьому, якщо пропонується впровадження заходів або напрямів розвитку, які не потребують техніко-економічного обґрунтування або при очевидних труднощах їх здійснення, слід використовувати результати наукових досліджень та практичних досягнень у галузі управління фінансами на підставі авторитетних літературних джерел. Особливу увагу слід приділяти вивченню зарубіжного досвіду з урахуванням особливостей вітчизняної економіки та його адаптацією до умов господарювання установи (підприємства), що досліджується. Обов'язковою умовою якісного виконання третього розділу є застосування інформаційних технологій, економіко-математичних методів і моделей. Достатньо часто для вирішення завдань третього розділу пропонують заходи, що вимагають техніко-економічного обґрунтування. В такому випадку доцільно застосовувати економіко-математичні моделі, методики статистичного аналізу тощо. У даній частині доцільно здійснити аналіз корисності результатів дослідження, запропонувати шляхи використання основних положень роботи.

Зміст третього розділу найбільш повно розкриває здатність студента до самостійної роботи, виявляє його вміння використовувати теоретичні знання в конкретних умовах практичної діяльності.

Студент повинен подати оцінку повноти вирішення поставлених завдань, оцінку достовірності одержаних результатів (характеристик, параметрів), їх порівняння з аналогічними результатами вітчизняних і зарубіжних досліджень. Також зазначаються напрямки та заходи для організації та вдосконалення наявного фінансово-економічного стану суб'єкта господарювання.

В кінці третього розділу подається загальний висновок отриманих результатів щодо покращення виявлених проблемних аспектів досліджуваного суб'єкта господарювання. Висновок за змістовною частиною розділу є обов'язковим.

Орієнтовний обсяг третього розділу – 10 сторінок.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Висновки та пропозиції – це завершальний етап курсової роботи з фаху, які виконують роль закінчення, що зумовлене логікою проведення дослідження у формі синтезу накопиченої в основній частині наукової інформації. У висновках повинна бути відображена сукупність результатів і положень, що характеризують її автора як здобувача освітнього ступеня бакалавра.

У загальному висновку (обсяг – 2 сторінки) викладають одержані в роботі найбільш важливі наукові та практичні результати, стисло узагальнюється виконане дослідження: визначається не тільки його теоретичне значення, які впливають з кінцевих результатів, а й практична цінність. Необхідно наголосити на якісних та кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати достовірність результатів, викласти рекомендації щодо їх використання.

Ознайомлення з текстом висновків повинно сформувати у читача уявлення про ступінь реалізації автором курсової роботи з фаху поставленої мети та завдань, зазначених у вступі.

Студент у логічній послідовності узагальнює результати дослідження, формулює висновки та пропозиції до кожного розділу (підрозділу) і курсової

роботи в цілому. Відображаються саме ті висновки та пропозиції, які впливають із проведеного автором дослідження. За змістом і формою вони повинні бути чітко викладені, аргументовані та співвіднесені з уже відомими науково-практичними розробками.

У висновках автор підводить підсумки проведених теоретичних і практичних досліджень. Характеризуючи основні теоретичні і практичні результати, студент визначає ступінь вирішення завдань курсової роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновку. Складається у відповідності до Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 (Додаток Д).

У списку джерел обов'язково повинні бути посилання на законодавчу, нормативну, зарубіжну літературу, а також переважна кількість сучасної наукової літератури (статті, монографії, в тому числі провідних вчених ЗНУ).

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв та ін.

Кількість використаних джерел нормативно не врегульована і залежить від ступеня вивченості проблеми. Виходячи з досвіду підготовки курсових робіт з фаху, рекомендована загальна кількість позицій в переліку використаної літератури має бути не менше, ніж 30 джерел.

ДОДАТКИ

Додатки є обов'язковим розділом курсової роботи з фаху.

Матеріал, що надається в додатках, повинен відповідати обраній темі дослідження і містити необхідні матеріали, що були базою для проведення наукових досліджень і практичних розробок.

До додатків включають допоміжний матеріал, спрямований на посилення повноти сприйняття проведеного дослідження:

- форми фінансової звітності підприємств (організацій, установ);
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- проміжні математичні формули і розрахунки;
- розрахунки економічного ефекту;
- методики, опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ЕОМ, які розроблені в процесі виконання курсової роботи;
- ілюстрації допоміжного характеру.

Не слід включати у додатки матеріали, на які не має посилань у курсовій роботі.

4. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ

Курсова робота з фаху має бути виконана й оформлена з дотриманням усіх технічних вимог до наукових робіт. Курсову роботу з фаху друкують за допомогою комп'ютерних технологій. Текст роботи набирається українською мовою на комп'ютері. Рекомендовано використовувати текстовий процесор Microsoft Word. Шрифт друку повинен бути Times New Roman розміру 14, стрічка – чорного кольору однакової середньої жирності. Виділяти слова або окремі вислови можна за допомогою шрифту курсивом або підвищеної жирності. Текст друкується через 1,5 інтервали на одній стороні аркуша білого паперу формату А4 (210 × 297 мм), розміщуючи на сторінці 30 рядків (повний рядок повинен містити близько 65 знаків).

Текст курсової роботи повинен бути надрукований із додержанням полів таких розмірів: ліве – 30 мм, праве – 15 мм, верхнє – 20, нижнє – 20 мм. Абзацний відступ має становити 12,5 мм.

Обсяг основного тексту курсової роботи з фаху повинен становити не менше 40 сторінок друкованого тексту. До загального обсягу курсової роботи не входять список використаних джерел та додатки.

Кожна сторінка тексту, зокрема додатки, нумерується без пропусків і повторень. Не нумерують, але враховують при нумерації сторінки: титульний аркуш, реферат та зміст. Нумери сторінок проставляються, починаючи зі вступу. Нумерацію сторінок розділів, підрозділів, ілюстрацій, таблиць, формул подають арабськими цифрами (Times New Roman розміру 14). Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті обраним для тексту шрифтом на відстані 10 мм від верхнього та правого країв аркуша без крапки в кінці.

Текст основної частини курсової роботи з фаху поділяють на розділи та підрозділи. Заголовки структурних частин «РЕФЕРАТ», «ЗМІСТ»,

«ВСТУП», «РОЗДІЛИ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»:

– друкують великими літерами по центру до тексту (в кінці крапка не ставиться);

– заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, то їх розділяють крапкою;

– кожний розділ починається з нового аркуша, нумерація – арабськими цифрами;

– відстань між заголовками та текстом має становити два інтервали;

– кожен підрозділ продовжує текст попереднього підрозділу і не починається з нового аркуша;

– заголовки підрозділів слід починати з абзацу. Після заголовку підрозділу на сторінці повинно бути не менше 3–4 рядків тексту. Якщо ці умови не виконуються, заголовок переноситься на наступну сторінку;

– номер розділу друкують перед заголовком розділу, після номера крапку не ставлять;

– підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу та порядкового номера підрозділу, між яким ставлять крапку. В кінці номера підрозділу крапка не ставиться. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Зразок оформлення назв розділу та підрозділу:

1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДІЯЛЬНОСТІ ФІНАНСОВОЇ СЛУЖБИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

1.1 Сутність та структура фінансової служби підприємства

Оформлення курсової роботи з фаху має бути охайним, без помилок і помітних виправлень.

Текст курсової роботи необхідно розбивати на розділи і підрозділи з вказівкою їх назв за планом. Текст підрозділів необхідно розбивати на абзаци. Абзацами виділяються приблизно рівні за обсягом, тісно пов'язані між собою й об'єднані за змістом частини тексту. Вони можуть містити кілька пропозицій. У кожному абзаци повинні міститися положення, об'єднані загальною думкою

Ілюстрації. Залежно від об'єкта, задач і розмірів показників, що зіставляються, у курсовій роботі з фаху можуть бути використані різні графіки та діаграми.

Стовпчасті (стрічкові) діаграми використовуються для зіставлення однотипних величин, для зображення динаміки, а також структури явища. Стовпчасті (стрічкові) діаграми будуються у вигляді прямокутників, розташованих вертикально (горизонтально). Висота стовпчика (довжина стрічечки) повинна відповідати рівню зображуваного явища. Квадратні та кругові діаграми являють собою ряд квадратів або кіл, кожен з яких своєю площею виражає величину зображуваного явища.

Секторна діаграма являє собою коло, розділене на сектори, величини яких (по куту чи площі) відповідають порівняльним розмірам зображуваних показників.

Лінійні діаграми широко використовуються для характеристики виконання плану, розвитку явища в часі, при вивченні зв'язку між ознаками та законів розподілу. Лінійні діаграми будуються на координатному полі чи на числовій сітці. На осі абсцис відкладається в обраному масштабі час або факторні ознаки, на осі ординат – значення показників на момент або період часу, чи розміри результативної ознаки.

Координатні осі повинні бути розділені на інтервали або штрихами, або координатною сіткою. Поруч з розподілами повинні бути зазначені відповідні числа. Якщо началом відліку є нуль, то його варто вказувати один

раз у точці перетину шкал. Частоту нанесених числових значень і проміжних розподілів шкал вибирають з урахуванням зручності користування діаграмою.

Ілюстрації (схеми, діаграми, графіки) необхідно подавати в курсовій роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставиться крапка, а після останньої цифри крапка не ставиться. Між номером рисунку і його назвою ставиться тире. Наприклад (перший рисунок другого розділу):

Приклад оформлення рисунку:

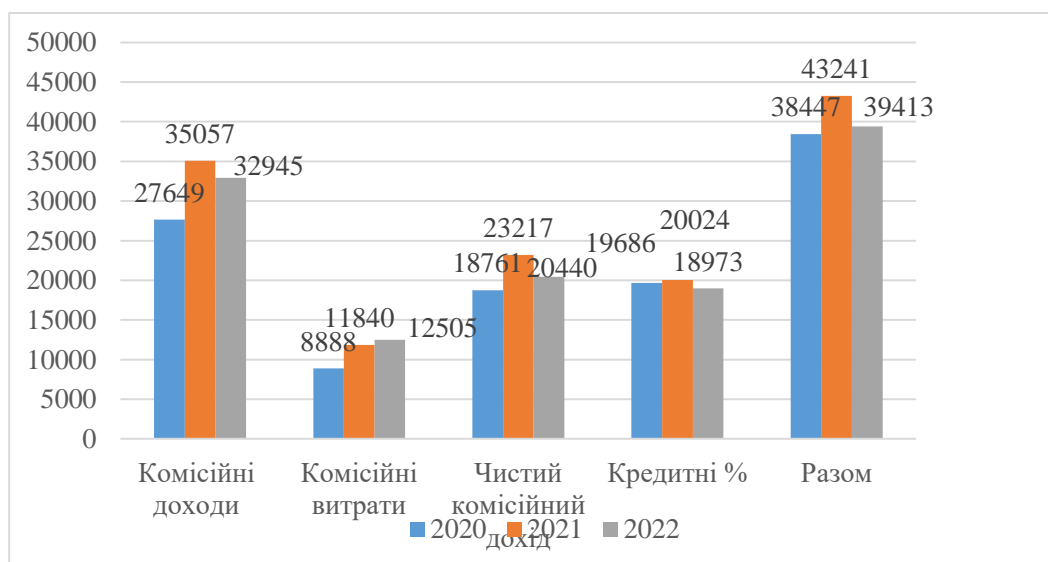

Рисунок 2.1 – Доходи АТ «Приватбанк» за 2020-2022 рр. в розрізі загальних комісійних та % від наданих кредитів, тис.грн.

Сама ілюстрація розташовується у центрі, підпис друкується з абзацу.

При необхідності ілюстрації доповнюють пояснювальними даними (підрисунковий підпис).

Відстань між останнім рядком попереднього тексту й ілюстрацією повинна дорівнювати одному рядку. Така ж сама відстань має бути між

підписом під ілюстрацією і наступним текстом. Пояснення під рисунком та підпис виконуються з додержанням текстового інтервалу.

Таблицю варто розміщати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, чи на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті.

Таблиці нумерують послідовно (за винятком таблиць, поданих у додатках) у межах розділу. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка. Після останньої цифри крапка не ставиться. Номер таблиці та її назва відокремлюється знаком тире. Наприклад (друга таблиця першого розділу):

Таблиця 1.2 – Страхові послуги СК «Кредо» з добровільного страхування

	№ ліцензії	Ліцензія	Дата придбання
1	2	3	4
1	АВ №299910	Страховання від нещасних випадків	22.03.2007
2	АВ №398488	Страховання медичних витрат	17.07.2008
3	АВ №398491	Медичне страхування (безперервне страхування здоров'я)	17.07.2008
4	АВ №299911	Страховання наземного транспорту (крім залізничного)	22.03.2007
5	АВ №299912	Страховання вантажів та багажу (вантажобагажу)	22.03.2007
6	АВ №299913	Страховання від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ	22.03.2007
7	АВ №299914	Страховання іншого майна	22.03.2007
8	АВ №299915	Страховання відповідальності перед третіми особами	22.03.2007

1	2	3	4
9	АВ №299916	Страховання кредитів (у тому числі відповідальності позичальника за непогашення кредиту)	22.03.2007
10	АВ №299917	Страховання фінансових ризиків	22.03.2007

Таблиця повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої). Назва повинна бути короткою, відбивати зміст таблиці і міститься над таблицею. У назві необхідно вказати період, за який здійснюється дослідження.

Горизонтальні та вертикальні лінії, що розмежовують рядки і стовпчики таблиці, можна не проводити, якщо їх відсутність не ускладнює користування таблицею.

При переносі частини таблиці на інший аркуш слово «Таблиця» та її номер вказують один раз зліва над першою частиною таблиці, над другою та наступними частинами праворуч пишуть слова «Продовження таблиці» та вказують номер, наприклад: «Продовження табл. 1.2». Продовження таблиці має включати заголовки таблиці в вигляді номерів колонок. Рядок з номером колонок формується на початку під заголовком.

Формули та рівняння розміщують безпосередньо після тексту, у якому вони згадуються, посередині сторінки. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, виступають усередині рядків тексту. Вище і нижче кожної формули чи рівняння необхідно залишити не менше одного рядка. Формули нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери формул пишуть біля правого поля аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (3.1) (перша формула третього розділу).

В разі, коли рівняння не вміщується в один рядок, його можна перенести після знака рівності (=) або після знаків (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:). Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною, можуть бути кома або крапка з комою.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять у формулу чи рівняння, варто приводити безпосередньо під формулою в тій же послідовності, у якій вони наведені в формулі чи рівнянні.

Пояснення значення кожного символу та числових коефіцієнтів варто наводити з нового рядка. Пояснення починають з абзацу словом «де» без двокрапки, а потім – вільний рядок. Наприклад:

$$MAR = \frac{S - VC}{S}, \quad (1.1)$$

де S – обсяг виручки від реалізації;

VC – змінні витрати підприємства.

Формули, що йдуть одна за одною та не розділені текстом, відокремлюють комою.

Знаки (математичні й ін.) варто застосовувати лише у формулах. У тексті вони пишуться словами. Виключення складають знаки «+» і «-» при цифрі. Треба писати: «Температура змінюється від -150 до +150 °С».

Знаки «№», «%» та ін. застосовується тільки при цифрі чи буквеному знаку, в інших випадках вони пишуться словами. Допускається писати знаки «№», «%» не при цифрах – у заголовках таблиць, наприклад: «№ з/п», «у %».

Примітки до тексту і таблиць, в яких вказують довідкові та пояснювальні дані, нумерують послідовно в межах однієї сторінки. Якщо приміток на одному аркуші декілька, то після слова «Примітки» ставлять двокрапку, наприклад:

Примітки:

1 ...

2 ...

Якщо є одна примітка, то її не нумерують і після слова «Примітка» ставлять крапку.

Посилання та цитування. При написанні курсової роботи необхідно давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться дані в курсовій роботі. Такі посилання дають змогу знайти документи та перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок.

Посилання в тексті курсової роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «...у працях [1–7]...» або «...у роботі [5, с. 87]...».

Посилання на ілюстрації курсової роботи з фаху вказують порядковим номером ілюстрації, наприклад, «...(рис. 1.2)...».

Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад, «...у формулі (2.1)...».

На всі таблиці повинні бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...в табл. 1.2...», або «...(табл. 1.2)...».

У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «...(див.табл. 1.3)...».

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або критичний аналіз того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається та закінчується лапками і наводиться в тій граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекручення думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, наприкінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів і давати відповідні посилання на джерело.

Перерахування. За необхідності в середині тексту можуть наводитися перерахування. Перед перерахуванням ставиться двокрапка. Перед кожною позицією перерахування треба ставити малу літеру українського алфавіту з дужкою, або не нумеруючи – дефіс. У курсовій роботі з фаху необхідно обирати єдиний спосіб оформлення перерахування.

Скорочення слів здійснюється відповідно до чинного стандарту «Інформація та документація. Скорочення слів в українській мові в бібліографічному описі. Загальні вимоги та правила». Найуживаніші способи скорочення:

– залишається лише перша (початкова) літера слова (*м.* – місто, *с.* – сторінка, *т.* – том, *к. к. д.* – коефіцієнт корисної дії);

– залишається частина слова, закінчення і суфікс відкидається (таблиця – *табл.*, рисунок – *рис.*, дивись – *див.*, область – *обл.*);

– при позначенні цифрами років і століть (р. – рік, рр. – роки, ст. – століття).

Якщо в текст вводяться власні скорочення, необхідно дотримуватися правила, за яким перше згадування такої аббревіатури зазначається у круглих дужках після повної назви, далі по тексту – без розшифрування. При використанні певного символу необхідно, щоб одна й та сама величина за текстом позначалася однаково.

Подання цифрової інформації. Необхідно дотримуватися загальноприйнятих правил.

1. Числові значення величин з одиницями вимірювання записуються арабськими цифрами, а без одиниць вимірювання від 1 до 9 – словами. Коли наводиться діапазон значень, виражених в однакових одиницях вимірювання, то одиниця вимірювання вказується після останнього числового значення, наприклад: *від 5 до 15 років*. У великих числах нулі треба замінювати скороченнями: *тис.*, *млн.*, *млрд.*

2. Прості та складні порядкові числівники пишуться словами (*другий, двадцять п'ятий, триста шостий*). Числівники, що входять до складних слів, пишуться цифрами (*10-відсоткова* вибірка). Порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, мають відмінкові закінчення (*90-ті роки*). При переліку порядкових числівників відмінкове закінчення ставиться один раз (*товари 1 та 2-го татунку*).

3. Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники, позначені арабськими цифрами, якщо вони стоять після іменника, якого стосуються (*у розділі 2, на рис. 5.1*). Без відмінкових закінчень записуються порядкові числівники римськими цифрами для позначення століть, кварталів року, томів видань (*XXI століття, II квартал*).

Список використаних джерел. Джерела треба розміщувати в алфавітному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати згідно з вимогами державного стандарту.

Додатки. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Кожний додаток має починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований великими літерами по центру відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК...» і велика літера, що позначає додаток.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки за винятком літер Г, Є, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, «ДОДАТОК А», «ДОДАТОК Б» та ін. Один додаток позначається як «ДОДАТОК А».

Якщо додаток розміщений на декількох сторінках, то слово «ДОДАТОК» та його позначення вказують один раз. На другій чи наступній сторінках праворуч пишуть «Продовження додатку...» та вказують позначення, наприклад:

Продовження додатку А

Текст кожного додатку за необхідності може бути поділений на розділи та підрозділи, які нумерують у межах кожного додатку. В цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад: А.2 – другий розділ додатку А; В.3.1 – підрозділ 3.1 додатку В.

Ілюстрації, таблиці і формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатку, наприклад: рис. Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатку Д; формула (А.1) – перша формула додатку А.

Якщо в роботі як додатки використовуються документи, які оформлюються згідно з вимогами до документації даного виду, їх копії повинні бути представлені на аркушах стандартного формату з одного боку. На першій сторінці такого документа повинні бути зазначені ті ж реквізити, що і на звичайному додатку.

Матеріали до захисту. Матеріал до захисту курсової роботи з фаху подається на електронних носіях, в яких доповідь оформлена у вигляді презентації. Кількість слайдів, їх оформлення та режим показу вибирається автором відповідно до методичних рекомендацій.

Як доповнення до слайдів можна використовувати демонстраційний матеріал на листах формату А4 (210 × 297 мм) у п'яти примірниках.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Орієнтовна тематика курсових робіт з фаху

1. Механізм обслуговування державного боргу в Україні
2. Роль бізнес-планування для малого підприємства
3. Розвиток сільськогосподарських підприємств в умовах сьогодення
4. Аналіз проблем та перспектив фермерських господарств в Україні
5. Формування інвестиційних ресурсів підприємства
6. Аналіз ефективності залучення кредитних коштів за державними програмами кредитування
7. Роль банківської системи в питаннях підтримки суб'єктів господарювання в умовах війни в Україні
8. Проблеми та перспективи відновлення втраченого житла внаслідок війни в Україні
9. Державна приватизація в Україні – наслідки та перспективи
10. Розвиток жіночого фермерства в Україні
11. Аналіз банківського обслуговування фізичних осіб на прикладі..
12. Аналіз банківського обслуговування корпоративних осіб на прикладі...
13. Інвестиції в інформаційні технології як пріоритетний напрямок розвитку економіки
14. Використання технології «блокчейн» в грошово-кредитній системі України
15. Становлення цифрової економіки та перспективи її розвитку в Україні
16. Світові фінансові кризи та їх вплив на сучасну економіку розрахунків
17. Фінансове планування на підприємстві
18. Ресурсна політика комерційного банку в умовах сьогодення
19. Особливості формування кредитного портфелю фізичних осіб комерційного банку
20. Особливості формування кредитного портфелю юридичних осіб комерційного банку
- 21.
22. Вплив ліквідності та платоспроможності підприємства на його розвиток
23. Корпоративні технології управління підприємством в сучасних умовах
24. Формування та розподіл прибутку підприємства в умовах фінансової нестабільності
25. Основні фактори зростання прибутку підприємства
26. Формування фінансових результатів діяльності підприємства
27. Фінансове забезпечення відтворення основних засобів підприємства
28. Оптимізація кредиторської та дебіторської заборгованості підприємства
29. Діагностика кризового стану та ймовірності банкрутства підприємства

30. Оподаткування підприємства та шляхи його оптимізації
31. Необхідність і методи визначення потреби в оборотних коштах
32. Фінансова стійкість підприємства і напрямки її підвищення
33. Оподаткування доходів і майна юридичних осіб в Україні
34. Впровадження антикризового фінансового менеджменту на підприємстві
35. Диверсифікація активних операцій банку
36. Механізм підвищення ринкової вартості підприємства
37. Проблеми та перспективи розвитку цифрового банкінгу
38. Формування комплексної системи фінансової безпеки (банку, підприємства чи страхової компанії)
39. Інноваційна економіка як новий тип організації життєдіяльності підприємства
40. Соціальна роль великого бізнесу як фактор стійкого зростання економіки.
41. Фінансове забезпечення інноваційної діяльності підприємств
42. Фінансове обґрунтування стратегії зниження витрат підприємства
43. Обґрунтування економічної ефективності впровадження системи збалансованих показників підприємства.
44. Бюджетування як інструмент фінансового планування на підприємстві
45. Вдосконалення кредитної політики на підприємстві
46. Аналіз конкурентоспроможності комерційної організації
47. Реструктуризація активів та пасивів компанії з використанням інструментів фондового ринку
48. Обґрунтування економічної доцільності формування мережі підприємств за допомогою франчайзингу
49. Лізинг як форма залучення фінансування для підприємства
50. Страховий ринок України: стан та перспективи розвитку
51. Аналіз діяльності страхової компанії
52. Страхові послуги та їх оцінка
53. Розвиток новітніх технологій в страхуванні
54. Платоспроможність страхових організацій
55. Формування резервів страхових компаній
56. Обґрунтування фінансової політики підприємства
57. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення
58. Оптимізація грошових потоків на підприємстві
59. Важливість та особливості кредитної політики банку
60. Розвиток системи ризик-менеджменту підприємства
61. Розвиток системи ризик-менеджменту банку
62. Можливості залучення фінансування для малих підприємств в сучасних умовах
63. Формування бюджету об'єднаних територіальних громад
64. Фінансові аспекти державно-приватного партнерства
65. Можливості фінансування розвитку територіальних громад
66. Міжбюджетні відносини в Україні

67. Аналіз інвестиційного клімату в Україні
68. Роль бізнес-планування в сучасному підприємстві
69. Євроінтеграційні процеси для розвитку бізнесу в Україні
70. Європейський досвід та можливості його застосування для малого та середнього підприємництва в Україні

ДОДАТОК Б

Зразок оформлення титульного аркуша

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку

КУРСОВА РОБОТА З ФАХУ

на тему «_____»-»

Виконав(ла): студент(ка) _ курсу, групи _____
спеціальності 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондового
ринку

Керівник __к.е.н., доцент._____

Запоріжжя 20____

ДОДАТОК В

Зразок оформлення реферату

РЕФЕРАТ

Курсова робота з фаху: ... с., ... рис., ... табл., ... джерел, ... додатків.

Об'єктом дослідження є процес організації діяльності фінансової служби підприємства на засадах антикризового управління.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і прикладних аспектів організації діяльності фінансової служби підприємства на засадах антикризового управління.

Метою курсової роботи з фаху є розвиток теоретико-методичних й організаційних положень та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення організації діяльності фінансової служби підприємства на засадах антикризового управління в ринкових умовах господарювання.

Методи дослідження: логічного узагальнення, дедуктивний, фінансово-економічного та статистичного аналізу, порівняння, зведення та ін.

Одержані результати: удосконалено методику інтегральної оцінки фінансового стану підприємства; визначено шляхи попередження фінансовою службою кризового розвитку підприємства на засадах антикризового управління; систематизовано проблеми та виявлено можливості покращення організації фінансової служби підприємства.

Результати дослідження можуть бути застосовані підприємствами, зокрема, методика інтегральної оцінки фінансового стану підприємства, алгоритм реалізації антисипативного антикризового управління, модель фінансової рівноваги.

ФІНАНСОВА КРИЗА, ФІНАНСОВА СЛУЖБА, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВА РІВНОВАГА, ФІНАНСОВИЙ СТАН, ДІАГНОСТИКА БАНКРУТСТВА.

ДОДАТОК Г

Приклади оформлення змісту

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 РОЛЬ ЛІЗИНГУ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНИХ РЕСУРСІВ ДЛЯ БІЗНЕСУ.....	6
1.1 Сутність, природа та функції лізингу.....	6
1.2 Стан та тенденції розвитку лізингу в Україні	11
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТОВ "СХІДНОЄВРОПЕЙСЬКА ЛІЗИНГОВА КОМПАНІЯ "ВЕЛКОМ".....	15
2.1 Організаційна структура лізингової компанії	15
2.2 Аналіз фінансового стану лізингової компанії	17
РОЗДІЛ 3 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛІЗИНГУ В УКРАЇНІ	22
3.1 Особливості державних лізингових програм як альтернативи державним кредитним програмам для бізнесу	22
3.2 Формування політики залучення додаткового фінансування для підприємств в Україні.....	24
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ЗМІСТ

Реферат.....	2
Вступ.....	4
1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1 Сутність поняття ділової активності	6
1.2 Методи оцінки ділової активності	10
2 АНАЛІЗ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ».....	14
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства ПАТ «Дніпроспецсталь».....	14
2.2 Аналіз фінансового стану та ділової активності ПАТ «Дніпроспецсталь».....	20
3 ШЛЯХИ ПОКРАЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ПАТ «ДНІПРОСПЕЦСТАЛЬ».....	26
3.1 Побудова системи контролю ділової активності ПАТ «Дніпроспецсталь».....	26
	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	32
ДОДАТКИ.....	35

ДОДАТОК Д

Приклади оформлення списку використаних джерел

з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги: Один автор	<ol style="list-style-type: none">1. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с.2. Бондаренко В. Г. Немеркнуча слава новітніх запорожців: історія Українського Вільного козацтва на Запоріжжі (1917-1920 рр.). Запоріжжя, 2017. 113 с.3. Бондаренко В. Г. Український вільнокозацький рух в Україні та на еміграції (1919-1993 рр.) : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 600 с.4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.5. Верлос Н. В. Конституційне право зарубіжних країн : курс лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 145 с.6. Горбунова А. В. Управління економічною захищеністю підприємства: теорія і методологія : монографія. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 240 с.7. Гурська Л. І. Релігієзнавство : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ : ЦУЛ, 2016. 172 с.8. Дробот О. В. Професійна свідомість керівника : навч. посіб. Київ : Талком, 2016. 340 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none">1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с.2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с.3. Білобровко Т. І., Кожуховська Л. П. Філософія науки й управління освітою : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький, 2015. 166 с.4. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.5. Горошкова Л. А., Волков В. П. Виробничий менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 131 с.6. Гура О. І., Гура Т. Є. Психологія управління соціальною організацією : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 212 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none">1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с.

	<p>2. Городовенко В. В., Макаренков О. Л., Сантос М. М. О. Судові та правоохоронні органи України : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 206 с.</p> <p>3. Кузнецов М. А., Фоменко К. І., Кузнецов О. І. Психічні стани студентів у процесі навчально-пізнавальної діяльності : монографія. Харків : ХНПУ, 2015. 338 с.</p> <p>4. Якобчук В. П., Богоявленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.</p>
Чотири і більше авторів	<p>1. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України : станом на 10 жовт. 2016 р. / К. І. Беліков та ін. ; за заг. ред. О. М. Литвинова. Київ : ЦУЛ, 2016. 528 с.</p> <p>2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с.</p> <p>3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.</p> <p>4. Основи охорони праці : підручник / О. І. Запорожець та ін. 2-ге вид. Київ : ЦУЛ, 2016. 264 с.</p> <p>5. Клименко М. І., Панасенко Є. В., Стреляєв Ю. М., Ткаченко І. Г. Варіаційне числення та методи оптимізації : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 84 с.</p>
Автор(и) та редактор(и)/упорядники	<p>1. Березенко В. В. PR як сфера наукового знання : монографія / за заг. наук. ред. В. М. Манакіна. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 362 с.</p> <p>2. Бутко М. П., Неживенко А. П., Пепа Т. В. Економічна психологія : навч. посіб. / за ред. М. П. Бутко. Київ : ЦУЛ, 2016. 232 с.</p> <p>3. Дахно І. І., Алієва-Барановська В.М. Право інтелектуальної власності : навч. посіб. / за ред. І. І. Дахна. Київ : ЦУЛ, 2015. 560 с.</p>
Без автора	<p>1. 25 років економічному факультету: історія та сьогодення (1991-2016) : ювіл. вип. / під заг. ред. А. В. Череп. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 330 с.</p> <p>2. Криміналістика : конспект лекцій / за заг. ред. В. І. Галана ; уклад. Ж. В. Удовенко. Київ : ЦУЛ, 2016. 320 с.</p> <p>3. Миротворення в умовах гібридної війни в Україні : монографія / за ред. М. А. Лепського. Запоріжжя : КСК-Альянс, 2017. 172 с.</p> <p>4. Міжнародні економічні відносини : навч. посіб. / за ред.: С. О. Якубовського, Ю. О. Ніколаєва. Одеса : ОНУ, 2015. 306 с.</p> <p>5. Науково-практичний коментар Бюджетного кодексу України / за заг. ред. Т. А. Латковської. Київ : ЦУЛ, 2017. 176 с.</p> <p>6. Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Запоріжжя, 2017.</p>

	<p>328 с.</p> <p>7. Сучасне суспільство: філософсько-правове дослідження актуальних проблем : монографія / за ред. О. Г. Данильяна. Харків : Право, 2016. 488 с.</p> <p>8. Адміністративно-правова освіта у персоналіях : довід. / за заг. ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ : Ін Юре, 2015. 352 с.</p> <p>9. Підготовка докторів філософії (PhD) в умовах реформування вищої освіти : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 5-6 жовт. 2017 р. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 216 с.</p> <p>10. Країни пострадянського простору: виклики модернізації : зб. наук. пр. / редкол.: П. М. Рудяков (відп. ред.) та ін. Київ : Ін-т всесвітньої історії НАН України, 2016. 306 с.</p> <p>11. Антологія української літературно-критичної думки першої половини ХХ століття / упоряд. В. Агеєва. Київ : Смолоскип, 2016. 904 с.</p>
Багатотомні видання	<p>1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с.</p> <p>2. Лодий П. Д. Сочинения : в 2 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. А. В. Сеницына. Киев ; Мелитополь : НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2015. Т. 1. 306 с.</p> <p>3. Новицкий О. М. Сочинения : в 4 т. / ред. изд.: Н. Г. Мозговая, А. Г. Волков ; авт. вступ. ст. Н. Г. Мозговая. Киев ; Мелитополь: НПУ им. М. Драгоманова ; МГПУ им. Б. Хмельницкого, 2017. Т. 1. 382 с.</p> <p>4. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p> <p>5. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : в 6 т. Харьков : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p>
Автореферати дисертацій	<p>1. Бондар О. Г. Земля як об'єкт права власності за земельним законодавством України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.06. Київ, 2005. 20 с.</p> <p>2. Гнатенко Н. Г. Групи інтересів у Верховній Раді України: сутність і роль у формуванні державної політики : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.02. Київ, 2017. 20 с.</p> <p>3. Кулініч О. О. Право людини і громадянина на освіту в Україні та конституційно-правовий механізм його реалізації : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02. Маріуполь, 2015. 20 с.</p>
Дисертації	<p>1. Авдєєва О. С. Міжконфесійні відносини у Північному Приазов'ї (кінець ХVІІІ - початок ХХ ст.) : дис. ... канд. іст.</p>

	<p>наук : 07.00.01 / Запорізький національний університет. Запоріжжя, 2016. 301 с.</p> <p>2. Левчук С. А. Матриці Гріна рівнянь і систем еліптичного типу для дослідження статичного деформування складених тіл : дис. ... канд. фіз.-мат. наук : 01.02.04. Запоріжжя, 2002. 150 с.</p> <p>3. Вініченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.</p>
Законодавчі та нормативні документи	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII. <i>Голос України</i>. 2017. 27 верес. (№ 178-179). С. 10–22.</p> <p>3. Повітряний кодекс України : Закон України від 19.05.2011 р. № 3393-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 48-49. Ст. 536.</p> <p>4. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. Дата оновлення: 28.09.2017. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18 (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>5. Деякі питання стипендіального забезпечення : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2016 р. № 1050. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 4. С. 530–543.</p> <p>6. Про Концепцію вдосконалення інформування громадськості з питань євроатлантичної інтеграції України на 2017-2020 роки : Указ Президента України від 21.02.2017 р. № 43/2017. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 23 лют. (№ 35). С. 10.</p> <p>7. Про затвердження Вимог до оформлення дисертації : наказ Міністерства освіти і науки від 12.01.2017 р. № 40. <i>Офіційний вісник України</i>. 2017. № 20. С. 136–141.</p> <p>8. Інструкція щодо заповнення особової картки державного службовця : затв. наказом Нац. агентства України з питань Держ. служби від 05.08.2016 р. № 156. <i>Баланс-бюджет</i>. 2016. 19 верес. (№ 38). С. 15–16.</p>
Архівні документи	<p>1. Лист Голови Спілки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Спілки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. <i>ЦДАГО України</i> (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64 зв., 71.</p> <p>2. Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. <i>ЦДАВО України</i> (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>3. Наукове товариство ім. Шевченка. <i>Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України</i>. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
Патенти	<p>1. Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6</p>

	<p>C09K11/00, G01T1/28, G21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.</p> <p>2. Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. № 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. № 8 (кн. 1). 120 с.</p>
Препринти	<p>1. Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль : Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт. НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1).</p> <p>2. Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков : ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт. НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ2006-4).</p>
Стандарти	<p>1. ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація).</p> <p>2. ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107-1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ : Держспоживстандарт України, 2006. 181 с.</p> <p>3. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).</p>
Каталоги	<p>1. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк : Лебедь, 2005. 228 с.</p> <p>2. Історико-правова спадщина України : кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с.</p> <p>3. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів : Новий час, 2003. 160 с.</p>
Бібліографічні показники	<p>1. Боротьба з корупцією: нагальна проблема сучасності : бібліогр. покажч. Вип. 2 / уклад.: О. В. Левчук, відп. за вип. Н. М. Чала ; Запорізький національний університет. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 60 с.</p> <p>2. Микола Лукаш : біобібліогр. покажч. / уклад. В. Савчин. Львів : Вид. центр ЛНУ ім. І. Франка, 2003. 356 с.</p>

	<p>(Українська біобібліографія ; ч. 10).</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича в незалежній Україні : бібліогр. покажч. / уклад.: Н. М. Загородна та ін.; наук. ред. Т. В. Марусик; відп. за вип. М. Б. Зушман. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2015. 512 с. (До 140-річчя від дня заснування). 4. Лисодєд О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992-2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків : Одісей, 2003. 128 с. 5. Яценко О. М., Любовець Н. І. Українські персональні бібліографічні покажчики (1856-2013). Київ : Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського, 2015. 472 с. (Джерела української біографістики ; вип. 3).
<p>Частина видання:</p> <p>книги</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Баймуратов М. А. Имплементация норм международного права и роль Конституционного Суда Украины в толковании международных договоров / М. А. Баймуратов. <i>Михайло Баймуратов: право як буття вченого</i> : зб. наук. пр. до 55-річчя проф. М. О. Баймуратова / упоряд. та відп. ред. Ю. О. Волошин. К., 2009. С. 477–493. 2. Гетьман А. П. Екологічна політика держави: конституційно-правовий аспект. <i>Тридцять лет с экологическим правом</i> : избранные труды. Харьков, 2013. С. 205–212. 3. Коломоєць Т. О. Адміністративна деліктологія та адміністративна деліктність. <i>Адміністративне право України</i> : підручник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. Київ, 2009. С. 195–197. 4. Алексєєв В. М. Правовий статус людини та його реалізація у взаємовідносинах держави та суспільства в державному управлінні в Україні. <i>Теоретичні засади взаємовідносин держави та суспільства в управлінні</i> : монографія. Чернівці, 2012. С. 151–169.
<p>Частина видання:</p> <p>матеріалів конференцій (тези, доповіді)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антонович М. Жертви геноцидів першої половини ХХ століття: порівняльно-правовий аналіз. <i>Голодомор 1932-1933 років: втрати української нації</i> : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 4 жовт. 2016 р. Київ, 2017. С. 133–136. 2. Анциперова І. І. Історико-правовий аспект акту про бюджет. <i>Дослідження проблем права в Україні очима молодих вчених</i> : тези доп. всеукр. наук.-практ. конф. (м. Запоріжжя, 24 квіт. 2014 р.). Запоріжжя, 2014. С. 134–137. 3. Кононенко Н. Методология толерантности в системе общественных отношений. <i>Формирование толерантного сознания в обществе</i> : материалы VII междунар. антитеррорист. форума (Братислава, 18 нояб. 2010 г.). Киев, 2011. С. 145–150. 4. Микитів Г. В., Кондратенко Ю. Позатекстові елементи як засіб формування медіакультури читачів науково-

	<p>популярних журналів. <i>Актуальні проблеми медіаосвіти в Україні та світі</i> : зб. тез доп. міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 3-4 берез. 2016 р. Запоріжжя, 2016. С. 50–53.</p> <p>5. Соколова Ю. Особливості впровадження проблемного навчання хімії в старшій профільній школі. <i>Актуальні проблеми та перспективи розвитку медичних, фармацевтичних та природничих наук</i> : матеріали III регіон. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 29 листоп. 2014 р. Запоріжжя, 2014. С. 211–212.</p>
Частина видання: довідкового видання	<p>1. Кучеренко І. М. Право державної власності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ, 2007. С. 673.</p> <p>2. Пирожкова Ю. В. Благодійна організація. <i>Адміністративне право України</i> : словник термінів / за ред.: Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова. Київ, 2014. С. 54–55.</p> <p>3. Сірий М. І. Судова влада. <i>Юридична енциклопедія</i>. Київ, 2003. Т. 5. С. 699.</p>
Частина видання: продовжуваного видання	<p>1. Коломоєць Т. О. Оцінні поняття в адміністративному законодавстві України: реалії та перспективи формування їх застосування. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2017. № 1. С. 36–46.</p> <p>2. Левчук С. А., Хмельницький А. А. Дослідження статичного деформування складених циліндричних оболонок за допомогою матриць типу Гріна. <i>Вісник Запорізького національного університету. Фізико-математичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. С. 153–159.</p> <p>3. Левчук С. А., Рак Л. О., Хмельницький А. А. Моделювання статичного деформування складеної конструкції з двох пластин за допомогою матриць типу Гріна. <i>Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій</i>. Дніпропетровськ, 2012. Вип. 19. С. 212–218.</p> <p>4. Тарасов О. В. Міжнародна правосуб'єктність людини в практиці Нюрнберзького трибуналу. <i>Проблеми законності</i>. Харків, 2011. Вип. 115. С. 200–206.</p>
Частина видання: періодичного видання	<p>1. Кулініч О. О. Право на освіту в системі конституційних прав людини і громадянина та його гарантії. <i>Часопис Київського університету права</i>. 2007. № 4. С. 88–92.</p> <p>2. Коломоєць Т., Колпаков В. Сучасна парадигма адміністративного права: генеза і поняття. <i>Право України</i>. 2017. № 5. С. 71–79.</p> <p>3. Коваль Л. Плюси і мінуси дистанційної роботи. <i>Урядовий кур'єр</i>. 2017. 1 листоп. (№ 205). С. 5.</p> <p>4. Біленчук П., Обіход Т. Небезпеки ядерної злочинності:</p>

(журналу, газети)	<p>аналіз вітчизняного і міжнародного законодавства. <i>Юридичний вісник України</i>. 2017. 20-26 жовт. (№ 42). С. 14–15.</p> <p>5. Bletska D. I., Glukhov K. E., Frolova V. V. Electronic structure of 2H-SnSe₂: ab initio modeling and comparison with experiment. <i>Semiconductor Physics Quantum Electronics & Optoelectronics</i>. 2016. Vol. 19, No 1. P. 98–108.</p>
Електронні ресурси	<p>1. Влада очима історії: фотовиставка. URL: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/photogallery/gallery?galleryId=15725757& (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>2. Шарая А. А. Принципи державної служби за законодавством України. <i>Юридичний науковий електронний журнал</i>. 2017. № 5. С. 115–118. URL: http://sej.org.ua/5_2017/32.pdf.</p> <p>3. Ганзенко О. О. Основні напрями подолання правового нігілізму в Україні. <i>Вісник Запорізького національного університету. Юридичні науки</i>. Запоріжжя, 2015. № 3. – С. 20–27. – URL: http://ebooks.znu.edu.ua/files/Fakhovivydannya/vznu/juridichni/VestUr2015v3/5.pdf. (дата звернення: 15.11.2017).</p> <p>4. Яцків Я. С., Маліцький Б. А., Бублик С. Г. Трансформація наукової системи України протягом 90-х років ХХ століття: період переходу до ринку. <i>Наука та інновації</i>. 2016. Т. 12, № 6. С. 6–14. DOI: https://doi.org/10.15407/scin12.06.006.</p>

Навчально-методичне видання

Кушнір Світлана Олександрівна

Батракова Тетяна Іванівна

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО НАПИСАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ З ФАХУ

для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності 072 «Фінанси,
банківська справа, страхування та фондовий ринок»»
освітньо-професійної програми «Фінанси і кредит»

Рецензенти: Н. Г. Сейсебаєва

Відповідальний за випуск: А. В. Череп

Коректор: І. Ю. Кисельова